

FORUM ARTIS RHETORICAE

Acta quater in anno edita in quibus historia, ratio ususque artis rhetoricae tractantur
Kwartalnik poświęcony historii i teorii retoryki oraz retoryce
praktycznej

RETORYKA I NAUKA RHETORICA ET SCIENTIA

SPIS TREŚCI / INDEX

Editorial / Ad Lectorem, s. 5-7

Artykuły / Dissertationes, s. 8-140

*Przegląd piśmiennictwa retorycznego – w wyborze / Index operum recens editorum, quae ad
artem rhetoricam spectant, s. 141-145*

Przegląd nowości, recenzje / Librorum existimationes, s. 146-156

Ogłoszenia / Nuntii, s. 157-158

Nr 3-4 (10-11), sierpień-grudzień, rok 2007
[Fasc. 3-4 (10-11), Augustus-December A.D. 2007]

FORUM ARTIS RHETORICAE: Acta quater in anno edita in quibus historia, ratio ususq. rhetoricae tractantur [Kwartalnik poświęcony historii i teorii retoryki oraz retoryce praktycznej]

ISSN 1733-1986

Pozycja dofinansowana przez Wydział Polonistyki UW

Miejsce wydania - Warszawa

Wydawca – Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki, Sekcja Badań Retoryki Polskiego Towarzystwa Retorycznego oraz Wydawnictwo DiG

Redakcja / actorum cooperatices & cooperatores: mgr Dorota Oleszczak, dr Małgorzata Pietrzak, mgr Marta Rypalska, dr Maria Załęska

Redaktor naczelny / moderator: prof. dr hab. Jakub Z. Lichański

Rada Programowa / Consilium consultorum: prof.dr hab. Barbara Bogołębska, UŁ, prof. UW dr hab. Helena Cichocka. UW, prof. dr hab. Stanisław Dubisz, UW, prof. dr hab. Jan Malicki, UŚl., prof. dr hab. Cezary Ornatowski, Univ. San Diego, USA, prof. dr hab. Stanisław Rainko, APS im. M. Grzegorzewskiej

Adres: Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki,
Kierownik Pracowni – prof. dr hab. Jakub Z. Lichański
Instytut Literatury Polskiej,
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28,
00-927 WARSZAWA
Tel.: 0-22-552 10 20, 552 10 09 lub 0-22-669 56 10
www.lichanski.pl ; www.retoryka.com

Dyżury w Pracowni: pn. 16-18, śr. 17-18, sala 52, III p., w gmachu Polonistyki UW.

Numery kwartalnika bieżące i archiwalne dostępne w Pracowni

© by Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki Uniwersytetu Warszawskiego

FORUM ARTIS RHETORICAE jest organem Pracowni Badań Historii i Teorii Retoryki Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Sekcji Badań Retorycznych Polskiego Towarzystwa Retorycznego; dla współpracowników Pracowni oraz członków Sekcji pismo jest darmowe. Aby zostać członkiem Polskiego Towarzystwa Retorycznego i współpracownikiem Pracowni należy kontaktować się z redaktorem naczelnym FORUM.

Copyright pozostaje przy autorkach / autorach tekstów. Wykorzystanie tekstów – wyłącznie za zgodą autork/autorów i Redakcji.

Copyright holders are the authors of an particular articles. No part of the periodical may be reproduced without the written permission of Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki Uniwersytetu Warszawskiego.

Spis treści / Index

Ad Lectorem /Editorial, s. 5-6

Editorial / Ad Lectorem, s. 7

Artykuły / Dissertationes

Dorota Heck - *Retoryka a stylistyka literaturoznawczych tekstów naukowych. Rekonesans*, s. 8-20

Leszek Drong - *Retoryczny charakter interpretacji (na przykładzie literaturoznawstwa)*, s. 21-31

Anna Bendrat - *Retoryka a konstytuowanie się komunikacji politycznej jako nauki na przykładzie Stanów Zjednoczonych*, s. 32-43

Beata Gaj - *Chymiatrica oscula (chemiczne pocałunki), czyli o łacińskiej XVII-wiecznej prozie naukowej na przykładzie Śląska*, s. 44-61

Tadeusz Sierotowicz – *Aut Caesar aut nihil. Galileuszowe ćwiczenia z retoryki*, s. 62-82

Maria Załęska – *Refutacja retoryczna a falsyfikacja w nauce*, s. 83-96

Elżbieta Wierzbička – *Argumentacja erystyczna w tekstach naukowych*, s. 97-108

Małgorzata Jakóbczyk - *Zastosowanie argumentu z autorytetu w tekstach reklamowych i w dyskursie naukowym*, s. 109-125

Bogusława Grabiec - *Scjentyzacja jako strategia perswazyjna w reklamach kosmetyków do twarzy*, s. 126-140

Przegląd piśmiennictwa retorycznego – w wyborze / Index operum recens editorum, quae ad artem rhetoricam spectant

Jakub Z. LICHANŃSKI, red., *Przegląd nowości retorycznych*, s. 141-145

Przegląd nowości, recenzje/ Librorum existimationes

1. BREDEMEIER, Karsten (2007) *Czarna retoryka. Siła i magia języka*. Warszawa, Studio Emka. (Maria Załęska), s. 146-148

2. WASILEWSKI, Jacek (2006) *Retoryka dominacji*. Warszawa, Wydawnictwo Trio. (Maria Załęska), s. 148-149

3. BOGOŁĘBSKA Barbara, *Między literaturą i publicystyką*, Łódź 2006 Wyd. Piktora, 4⁰, 116 s., bibl., ind. (J.Z.L.), s. 149-150

4. KUPIS Bogdan, *Niedoceniony podręcznik retoryki Stanisława Papczyńskiego (1631-1701)*, Warszawa-Lublin 2006, 4°, 368 s. [*Studia Marianorum*, 10] (Jakub Z. Lichański), s. 150-152
5. SOBCZAK Barbara, Zgólkowa Halina, red., *Perspektywy polskiej retoryki*, Poznań 2007 Wyd. Poznańskie, 2°, 224 s. [zawiera 19 rozpraw] (J.Z.L.), s. 152-153
6. PAPCZYŃSKI Stanisław, *Prodromus Reginae Atrium sive Informatio Tyronum Eloquentiae*, ed. Casimirus Krzyżanowski MIC, Varsaviae 2001 Wyd. Institutum Historicum Marianorum, 4°, 336 s. [Fontem Historiae Marianorum, vol. 11] (J.Z.L.), s. 153
7. PAPCZYŃSKI Stanisław, *Zwiastun Królowej Sztuk*, tł. i opr. Bogdan Kupis. W: tegoż, *Pisma zebrane*, red. nauk. Andrzej Pakuła MIC, tł. zbior., Warszawa 2007 Wyd. Księży Marianów MIC, 8°, s. 77-594. (J.Z.L.), s. 153-154
8. LICHAŃSKI Jakub Z., *Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka*, t. 1-2, Warszawa 2007 Wyd. DiG, 2°, t. 1, 238 s., t. 2, 210 s., tab., bibl., Summary, indeksy. (Helena Cichocka), s. 154-156

Ogłoszenia / Nuntii

1. Seminarium retoryczne w roku akademickim 2007/2008, s. 157
2. Autorzy numeru, s. 157
3. Instrukcje dla autorów, s. 158

Szanowni Państwo!

Kolejny, podwójny (dziesiąty i jedenasty) numer naszego Pisma przynosi rozprawy dotyczące związków retoryki i nauki. Jest to pokłosie konferencji na ten właśnie temat, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Retoryczne (Uniwersytet Warszawski, 26 października 2007 roku). Teksty przedstawiają relacje między retoryką a nauką z rozmaitych perspektyw. Tom otwierają artykuły poświęcone literaturoznawstwu: Dorota Heck przedstawia stylistykę tekstów naukowych w dziedzinie literaturoznawstwa, natomiast Leszek Drong zajmuje się retorycznym charakterem interpretacji literaturoznawczych. Artykuł Anny Bendrat ukazuje proces wyodrębniania się nowej dyscypliny badawczej - komunikacji politycznej - i przedstawia złożoność jej relacji z retoryką. Beata Gaj omawia różnorodne strategie retoryczne, wykorzystywane w XVII-wiecznej prozie naukowej w naukach ścisłych. Do tych kwestii odwołuje się, przykładzie prozy Galileusza, także Tadeusz Sierotowicz. Kolejne dwa artykuły przedstawiają naukowy dyskurs krytyczny z komplementarnych perspektyw: Maria Załęska omawia relację między refutacją w retoryce a falsyfikacją w nauce, podczas gdy Elżbieta Wierzbicka analizuje przejawy refutacji erystycznej na przykładach z dziedziny językoznawstwa. Tom kończą dwa teksty poświęcone specyfice retoryki naukowej w relacji do reklamy: Małgorzata Jakóbczyk porównuje podobieństwa i różnice w stosowaniu argumentu z autorytetu z tekstach naukowych i reklamowych, natomiast Bogusława Grabiec przedstawia odwołanie do powierzchownych cech języka naukowego jako świadomą strategię retoryczną w wybranych typach reklam. Zebrane w tomie teksty świadczą o ścisłych związkach między retoryką a nauką na różnych poziomach analizy.

W dziale Przegląd piśmiennictwa retorycznego – w wyborze / *Index operum recens editorum, quae ad artem rhetoricam spectant* kontynuujemy przegląd najnowszej literatury z zakresu retoryki, która ukazała się w Polsce.

W dziale Przeglądy nowości, recenzje/ *Librorum existimationes* zamieszczamy omówienia następujących książek: Karsten Bredemeier *Czarna retoryka. Siła i magia języka*, Jacka Wasilewskiego *Retoryka dominacji*, Barbary Bogołębskiej, *Między literaturą i publicystyką*, Bogdana Kupisa, *Niedoceniony podręcznik retoryki Stanisława Papczyńskiego (1631-1701)*, Barbary Sobczyk i Haliny Zgólkowej, red., *Perspektywy polskiej retoryki*, Stanisława Papczyńskiego, *Prodromus Reginae Atrium sive Informatio Tyronum Eloquentiae*, ed. Casimirus Krzyżanowski, oraz tegoż, *Zwiastun Królowej Sztuk*, tł. i opr. Bogdan Kupis, Jakuba Z. Lichańskiego., *Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka*.

W dziale Ogłoszenia / *Nuntii* podajemy oraz informację o stałym seminarium retorycznym, które będzie kontynuowane w roku akademickim 2007/2008.

Oczekujemy na Państwa propozycje publikacji, w duchu idei powrotu do retoryki – do retoryki klasycznej, do *téchne rhetoriké* Arystotelesa, wspartej Platońską ideą *kalokagathia* – i jej rozwoju w świecie współczesnym. Artykuły prosimy przesyłać na adres: postmaster@lichanscy.atomntet.pl lub m.zaleska@uw.edu.pl. Instrukcje dla Autorów - na ostatniej stronie pisma.

Dear Readers!

The most recent, double issue (No 10 and 11) of our periodical presents dissertations concerning the relationship between rhetoric and science. They are the result of a conference on the very subject organised by The Polish Society for Rhetoric (Warsaw University, 26th October 2007). The papers show the correlation between rhetoric and science from various perspectives. The volume begins with essays devoted to literary studies: Dorota Heck analyses the stylistics of scientific texts in literary studies, while Leszek Drong tackles the rhetoric dimension of literary interpretations. Anna Bendrat's paper discusses the process of an emergence of a new field of study – political communication – and shows the complexity of its relationship with rhetoric. Beata Gaj discusses varied rhetorical strategies employed in 17th century scientific prose of exact sciences; these issues are alluded to by Tadeusz Sierotowicz as well, in his analysis of the prose by Galileo. The following two articles present the scientific critical discourse from complementary perspectives: Maria Załęska discusses the relationship between *refutatio* in rhetoric and falsification in science, while Elżbieta Wierzbicka analyses the instances of eristic argumentation on the basis of examples taken from linguistics. The volume is concluded by two texts devoted to the interrelations between scientific rhetoric and advertisement: Malgorzata Jakóbczyk compares similarities and differences in the usage of argument from authority in scientific and advertising texts; Bogusława Grabiec shows the appeal to superficial characteristics of scientific register as a conscious rhetoric strategy in certain types of advertisements. All the essays gathered in the volume are a testament to close relationships between rhetoric and science on different levels of analysis.

In the *A review of selected rhetorical publications / Index operum recens editorum, quae ad artem rhetoricam spectant* section we continue to keep you abreast of the newest Polish academic literature relating to rhetoric or rhetoric culture in general.

In the *Advertisements / Nuntii* section we publish information concerning a regular seminar in rhetoric, which will be available in the academic year of 2007/2008.

We expect your collaboration as authors and promoters of the idea of the return to rhetoric: classical rhetoric, Aristotle's *technē rhetorikē* and Plato's notion of *kalokagathia*. Please send the texts to the following addresses: postmaster@lichanscy.atomnet.pl or m.zaleska@uw.edu.pl. Instructions for the authors can be found on the last page.

Dorota Heck

Summary

Rhetoric and stylistics of the works of literary historians and theoreticians.

Preliminary study.

This paper aims at presenting the goal and the profit to be derived from individual rhetoric instead of normative stylistics in contemporary literary studies in Poland. The author reviews the concepts of rhetoric and stylistics. In addition, the critical analysis of the relationship between these concepts and that of a pragmatics of a scholarly research is presented. In particular, the notion of 'rhetoric' and the notion of 'stylistics' are examined. For the last thirty years many scholars have been against employing the terms: 'rhetoric' and 'stylistics' at random. Rhetoric has been mainly connected with the oral, while stylistics with the written language. When 'rhetorical' means figurative, for instance full of metaphors, 'stylistically correct' means communicative but impersonal, slightly dull. Moreover, rhetoric has been influential among scholars who investigate literature of renaissance, baroque etc., while stylistics has been often regarded as a domain of practical exercises even in elementary school. As a result, it would be profitable to speak about rhetoric of the best scholarly writing on literary history or theory, rather than about its style. Despite the excessive generality and imprecision to be found in the observation and scholarly research dealing with such a topic, these investigations are nevertheless important for literary education. At universities in Poland and abroad (e.g. in the US) there are some attempts to teach rhetoric. The rhetorical education curriculum in faculties of modern languages is in some cases connected with writing classes. In conclusion, the author expresses her hope for a greater interest in the rhetorical relationship between code, context and scholarly text.

Summary

The Rhetorical Dimension of Interpretation (as Exemplified by Literary Studies)

This essay undertakes to define what constitutes the rhetorical dimension of interpretation by taking as its starting point the discipline of literary studies, which not only relies on academic discourse as such but also explores other texts with regard to their rhetoric. Stanley Fish's contributions are construed as painting a picture of hermeneutics marked by an involvement in a performative context, which entails exerting an influence on audiences and, more generally, on the social environment. And yet the rhetorical mechanisms which are at work in interpretation cannot undermine its representational dimension which is responsible for rendering the true meaning of the text being explicated. Therefore, a compromise may be reached by consciously and deliberately making use of representational tropes and figures to affect the reader/listener's reception of interpretive claims, that is by using the representational dimension of interpretation as an element of its rhetoric.

Summary

Rhetoric and political communication as emerging discipline based on the American experiences

Political communication is a dynamically developing branch of communication studies in the United States. Its roots can be traced to Aristotle's classical works about politics and rhetoric, but as an academic discipline it began to emerge in the 1950s. Political communication represents a synthesis of interdisciplinary research on the channels of communication carrying political messages to various recipients in the society. The aim of this paper is to present an overview of the major thrusts of research and theory in contemporary political communication studies. The first part focuses on definitions of the discipline and its thematic variety. The second part outlines the most important research traditions, which guided the field at its beginnings: (1) rhetorical analysis of public political discourse, (2) political propaganda study during the periods of post-World War I to post-World War II, (3) voting studies in the US, (4) the study of mass media effects, and (5) the media agenda-setting process. Finally, the article delineates theoretical underpinnings of political communication studies drawn largely from social sciences and humanities, which are divided into two groups: (1) information processing theories and (2) media impact theories.

Beata Gaj

Summary

***Chymiatrica oscula (chemical kisses): 17th century Latin scientific prose
based on Silesian literature***

The article concerns the correlation between science and rhetoric at the beginning of the modern era confronted with the present communication crisis in the transmission of scientific research eventuating in restricting its availability. Several New Latin texts written in the 17th century in Silesia were used in the article, which concerns the theory of rhetoric, law, history, geometry, chemistry and medicine. Expressions like “chemical kisses”, interspersed in a scientific treatise by a 17th century Silesian erudite Johannes Burg (derided for allegedly unscientific approach), seem to be close to the linguistic tendencies of modern scientists (e.g. “Selfish DNA” by Francis Crick), who apply proven rhetoric methods often not being aware of it (the most common are so called *imagines agentes* – ‘examples not easily forgettable’).

Summary

Aut Caesar aut nihil... - Galileo Galilei Rhetorical Exercises

The Assayer of Galileo Galilei is a classic of Italian literature. This is not only because of its formal qualities – in fact *The Assayer* belongs to the most important current of Italian literature, which aims at drawing the map of what people know and what do not know (I. Calvino). *The Assayer* was written in the context of the discussion on comets, and responds, word by word, to the *Libra astronomica ac philosophica* firmed by Lotario Sarsi, but written by Orazio Grassi. Many authors have commented on this book, crucial for the methodology of modern science, and Galileo's rhetoric was always interpreted as one of the most important components of the *opera*. From the formal (i.e. rhetorical) point of view *The Assayer* is an example of the judicial, defensive speech. Nevertheless, one can notice the presence of the epideictic speech in the book, as well. The epideictic speech praises the methodological values proper to the Copernican vision of the universe, and blames these involved in the Aristotelian and Ptolemaic approaches. *The Assayer* contains a very famous rhetorical period – the one ending with proverbial *aut Caesar aut nihil* – in which the internal connection between both types of speeches can be analysed. The rhetorical exercise developed in the present essay tries to analyse the complex node of these speeches in the above mentioned fragment.

Maria Załęska

Summary

Rhetorical *refutatio* and the procedure of falsification in science

The paper presents the rhetorical *refutatio* in relation to the falsification, which, according to Popper and his followers, permits to distinguish science from other forms of knowledge. Three partly interrelated ways of *refutatio* are discussed: (1) a *refutatio* on the logical grounds, e.g. by pointing out some logical contradictions in the previous approaches; (2) a *refutatio* on the empirical grounds, i.e. by presenting new factual evidence which disconfirms the previous descriptions; (3) a *refutatio* on the theoretical grounds, i.e. by formulating a new theory regarded as better than the competing ones. The three forms of *refutatio* and corresponding falsification procedures differ by their strength. The paper shows that rhetorical *refutatio* applied in antiquity was based on a simpler vision of reality, while the procedures of falsification take into account a more complex approach to reality, made problematic both by the postmodern culture and by science itself.

Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska

Summary

Eristic Argumentation in Scientific Papers

The main goal of the article is to describe how the researchers use *ad hominem* argumentation in their scholarly debates. Although they employ eristic argumentation, the researchers do not take a stand against the truth but against their opponents' deficiencies. In effect, through the analysis of their phrases relating to typical eristic techniques, the author was capable of putting together a collection of researcher's virtues, f. e.: up-to-date knowledge of professional literature; convention, adhering to chosen methodology in particular; academic achievements (mainly publications, preferably books); active participation in scientific activities; academic title (the higher the better); age; experience stemming from scientific career; conducting researches for the sake of science instead of personal or emotional reasons; independence; accuracy during research and precision in presenting its results.

Małgorzata Jakóbczyk

Summary

The use of the argument from authority in the advertisements and in the academic discourse

The aim of the present article is to compare the use of the argument from authority in everyday communication and in the academic discourse, on the basis of press advertisements and the online essays on didactics and practical applications of mathematics respectively. Therefore, it is guided by the argumentation theory explaining the differences between argument and proof as well as defining the induction-based ipse dixitism, the functioning of which can be deduced from the social influence of the authorities symbolized by uniforms such as a doctor's gown. The analysis itself determines that appealing to experience and high recognition is accurate and permissible only in the mathematical corpus, as the quoted experts pertain to the case even if they are not mathematicians, i.e. they work in the fields of banking, medicine or statistics, in which mathematical theories are applied. Conversely, the advertising extracts resort to the emblems of authority rather than to the authorities themselves, using verbal means of persuasion such as technical language and English catchphrases/temporal references. The former is to depict producers and potential users of the products as professionals whose abilities help solving any problem; the latter guarantees the quality of goods by providing proof of their worldwide long use. Nevertheless, both advertisers and academics apply the argument from the authority in order to judge the raised points in a positive manner, hence to convince their recipients.

Summary

**Scientification as a persuasive strategy
in advertisements of facial beauty products**

The article deals with the scientification of the language of advertisements of facial beauty products and its influence on the persuasiveness of the message. 49 advertisements analyzed in the paper have been published in Polish women magazines from June to December 2006. The advertisements taken into account use supposedly scientific language as a persuasive strategy in order to increase the credibility of the message through the appeal to the prestige of science as such. The texts seem indeed scientifically accurate due to detailed descriptions of ingredients of the products and the use of numbers, such as percentages, especially while quoting the results of tests, experiments and surveys. The advertisements appear very professional thanks to both the biological or medical terminology and to the opinions of the authorities in the matter. In this way the superficial characteristics of the scientific language are used as a rhetorical resource.

Przegląd piśmiennictwa retorycznego / Index operum recens editorum, quae ad artem rhetoricam spectant

Redakcja – Jakub Z. Lichański

Niniejszy przegląd, dla którego wzorem jest publikowana na łamach rocznika RHETORIK bibliografia retoryki z kręgu niemieckojęzycznego, będzie publikowany co kwartał. Obecny przegląd obejmuje najważniejsze, zdaniem redaktora, publikacje z lat 2006-2007 (na prawach wyjątków – także wcześniejsze). Są to m.in.:

DRUKI ZWARTE

BOGOŁĘBSKA Barbara, *Między literaturą i publicystyką*, Łódź 2006 Wyd. Pictor, 4°, 116 s., bibl., ind.

BOLECKI Włodzimierz, Ryszard NYCZ, red., *Poetyka. Polityka. Retoryka*, Warszawa 2006 Wyd. IBL, 2°, 392 s.

CYTOWSKA Maria, *Pochwały retoryki od antyku po okres Odrodzenia*. w: *STUDIA THORUNENSIO-CLASSICA, Tradycje antyczne w Polsce północnej*, op.cit., s. 145-155.

DAWIDEK-GRYGLICH Małgorzata, red., *Tekst-tura. Wokół innych form tekstu literackiego i tekstu jako dzieła sztuki*, Kraków 2005 Wyd. Korporacja Halart, 4°, 174 s.

JAKUBOZE Adrian, Maria E. Pobieżyńska, Michał Zaczek, *Baśń – Oralność – Zagadka. Studia*, zob. Lichański Jakub Z., red.

JASIŃSKI Tomasz, *Polska barokowa retoryka muzyczna*, Lublin

2006 Wyd. UMCS, 2°, 368 s., katalog figur, bibl., ind.

JELONEK Tomasz, *List do Hebrajczyków – list czy przemowa?* w: *Język Biblii a język współczesny*, op.cit., s. 49-72.

JĘZYK, *Język Biblii a język współczesny*, praca zbiorowa, Kraków 2006 Wyd. WAM, 2°, 96 s.

KUPIS Bogdan, *Niedoceniony podręcznik retoryki Stanisława Papczyńskiego (1631-1701)*, Warszawa-Lublin 2006, 4°, 368 s. [*Studia Marianorum*, 10]

LICHAŃSKI Jakub Z., *Konstanty Ildefons Gałczyński-Horacjusz*. [w]: *Konstanty Ildefons Gałczyński*, red. J. Okoń, Katowice 2006 Wyd. UŚI, s. 221-240 [seria: Biblioteka Polonistyczna]. UWAGA: retoryczna analiza wiersza.

LICHAŃSKI Jakub Z., *Retoryka*. w: ULICKA Danuta, red., *Literatura. Teoria. Metodologia*, wyd. 3 zm. i uzup., Warszawa 2006 Wyd. Wyd. Polonistyki UW, s. 515-576.

LICHAŃSKI Jakub Z., *Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka*, t. 1-2, Warszawa 2007 Wyd. DiG, 2⁰, t. 1, 238 s., t. 2, 210 s., tab., bibl., Summary, indeksy.

LICHAŃSKI Jakub Z., red., *Baśń – Oralność – Zagadka. Studia*, Warszawa 2006 Wyd. DiG, 2⁰, 378 s., bibl., indeks. [Studia i Materiały, t. 1]

NEHRING Przemysław, *Retoryczne aspekty „Żywota św. Antoniego” Św. Atanazego*. w: *STUDIA THORUNENSIO-CLASSICA, Tradycje antyczne w Polsce północnej*, op.cit. s. 157-169.

OKOŃ Jan, *Na scenach jezuickich w dawnej Polsce*, Warszawa 2006 Wyd. DiG i OBTA, 2⁰, 356 s., 15 il., ind., + 394 s., 17 il., ind. [uwagi nt retoryki rozrzucone w większości tekstów]

PANUŚ Kazimierz, *Historia kaznodziejstwa*, Kraków 2007 Wyd. Salwator, 4⁰, 504 s., bib 1, indeksy [nie zawiera szerszych uwag nt teorii kaznodziejstwa bądź retoryki]

PINDEL Roman, *Biblia a retoryka*. w: *Język Biblii a język współczesny*, op.cit., s. 33-48.

SŁOWNIK, Słownik szkolny języka polskiego, Kraków 2006 Wyd. Zielona Sowa, 4⁰, 576 s. [hasło: *retoryka*, s. 408-409; zawiera jeszcze ponad dziesięć haseł związanych z retoryką]

SOBCZAK Barbara, Zgólkowa Halina, red., *Perspektywy polskiej retoryki*, Poznań 2007 Wyd. Poznańskie, 2⁰, 224 s. [zawiera 19 rozpraw]

STUDIA THORUNENSIO-CLASSICA, Tradycje antyczne w Polsce północnej, Warszawa 2002, Wyd. PTF, OBTA UW, 4⁰, 256 s. [Acta Societatis Philologiae Polonorum, vol. IV]

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

AWIANOWICZ Bartosz, *Miejsce wspólne, pochwała, nagana i porównanie w „Progymnasmatach” Aftoniosa oraz w łacińskim przekładzie Rudolfa Agricoli*, „Terminus” R. VII (2005), z. 1-2 (12-13), s. 307-310.

BUCKLEY Irena, *La topique chrétienne dans le discours politique contemporain lithuanien*, „Forum Artis Rhetoricae” 1-2 (8-9) 2007, s. 64-73.

CICHOCKA Helena, *Dionizjusz z Halikarnasu a retoryka (O dawnych mówcach)*, „Terminus” R. VII (2005), z. 1-2 (12-13), s. 53-69.

HASKINS Ekaterina, *Religion, Cultural Memory, and the Rhetoric of National Identity in Russia*, „Forum Artis Rhetoricae”, 1-2 (8-9) 2007, s. 49-63.

LICHAŃSKI Jakub Zdzisław, *Retoryka i ekonomia*, „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 60-75.

LICHAŃSKI Jakub Zdzisław, „*Theology of liberation*” and its Tradition in Poland – Church, Politics, and Rhetoric in 1981-1989, „Forum Artis Rhetoricae” 1-2 (8-9) 2007, s. 74-83.

MACHAJ Mateusz, Jan Lewiński, *Od metody do retoryk*, „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 35-59.

MARIN Noemi, *From Banned Rhetoric to Public Legitimacy: Religion and National Discours in Post-Communist Romania*, „Forum Artis Rhetoricae”, 1-2 (8-9) 2007, s. 30-48.

ORNATOWSKI Cezar, *Rhetoric and Science: Oxymoron or Tautology*, „Forum Artis Rhetoricae”, 1(7) 2006, s. 7-34 [analiza najnowszych tendencji w badaniach relacji: retoryka a nauka]

ORNATOWSKI Cezar, *Rhetoric, Religion, and Politics in the Talks between the Church and the Authorities in Poland, 1980-1989*, „Forum Artis Rhetoricae”, 1-2 (8-9) 2007, s. 6-29.

ROSIŃSKA Agnieszka, *Językowy obraz pojęcia mężczyzna w reklamach prasowych*, „Studia Medioznawcze/Media Studies”, vol. 4 (14) 2003, s. 62-73.

SEROCZYŃSKI Grzegorz, *Językowe środki perswazji w kazaniach kardynała Stefana Wyszyńskiego*, „Prace Filologiczne”, tom I, 2005, s. 125-141.

SIWIERSKA-CHMAJ Anna, *Ojczyzna, naród, społeczeństwo – funkcjonowanie terminów w exposé premierów Polski w latach 1919-2001*, „Studia Medioznawcze / Media Studies”, vol. 4 (14) 2003, s. 74-96.

SOKOŁOWSKI Mikołaj, *Mowy pogrzebowe wygłoszone z powodu śmierci Adama Mickiewicza wobec tradycji gatunku*, „Pamiętnik Literacki”, R. XCVI, 2005, z. 4, s. 123-141.

SPIERALSKA Beata, „*Musimy się porozumieć*” – monolog Bérengera w „*Niepłatnym mordercy*” E. Ionesco, „Forum Artis Rhetoricae” 2 (2) 2004, s. 45-55.

SZABELSKA Hanna, *Metamorfozy toposu Arystotelesowej <obscuritas>. O filozoficznych i teologicznych koneksjach retoryki renesansowej*, „Terminus”, R. VII (2005), z. 1-2 (12-13), s. 141-173.

WOJTOWICZ Witold, *Między oralnością a pismem. Kilka uwag o staropolskiej „Legendzie o św. Aleksym”*, „Pamiętnik Literacki” R. XCVIII, 2007, z. 2, s. 185-206.

*ZAPOLSKA Anna, *Slogan – forma medialnej retoryki*, „Edukacja i Dialog” 2005:4

WYDANIA

PAPCZYŃSKI Stanisław, *Prodromus Reginae Atrium sive Informatio Tyronum Eloquentiae*, ed. Casimirus Krzyżanowski MIC, Varsaviae 2001 Wyd. Institutum Historicum Marianorum, 4°, 336 s. [Fontem Historiae Marianorum, vol. 11]

TŁUMACZENIA

AFTONIOS, *Progymnasmata* [fragmenty], tł. Bartosz Awianowicz, „Terminus” R. VII (2005), z. 1-2 (12-13), s. 311-329.

AGRICOLA Rudolf, *Progymnasmata* [fragmenty], wyd. Bartosz Awianowicz, „Terminus” R. VII (2005), z. 1-2 (12-13), s. 329-331.

KWINTYLIAN Marek Fabiusz, *Kształcenie mówcy: ks. I, II, X*, tł. Mieczysław Brożek, Warszawa 2002 Wyd. Akad. ŻAK, 4°, 312 s. [UWAGA, jest to przedruk wydania : Wrocław 1951, BN II.]

PAPCZYŃSKI Stanisław, *Zwiastun Królowej Sztuk*. w tegoż, *Pisma zebrane*, red. nauk. Andrzej Pakuła MIC, tł. zbior., Warszawa 2007 Wyd. Księży Marianów MIC, 8°, s. 77-594.

PLETT Heinrich E., *Modernizacja klasycznej retoryki*, tł. Paweł Stroński, „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 76-88.

RECENZJE

AWTUCHOWICZ Tamara A., *Poezja ritoriki...* Mińsk 2005; rec. BOGOŁĘBSKA Barbara, „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s.

MEYNET Roland, *Wprowadzenie do hebrajskiej retoryki biblijnej*, tł. Kazimierz Łukowicz, Tomasz Kot SJ, Kraków 2001 [seria: *Myśl teologiczna*, 30]; rec. POBIEŻYŃSKA Maja E., „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 97-99.

MEYNET Roland, *Język przypowieści biblijnych*, tł. Andrzej Wałęcki, Kraków 2005 [seria: *Myśl teologiczna*, 51]; rec. LICHĄŃSKI Jakub Z., „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 99-100.

SHOLEM Gershom, *Rhetorik und Literatur*, wyd. Stéphane Moses, Sigrid Weigel, Köln, Weimar, Wien 2000; rec. LICHĄŃSKI Jakub Z., „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 96-97.

UEDING Gert, red., *Rhetorik: Begriff – Geschichte – Internationalität*, Tuebingen 2006; rec. LICHĄŃSKI Jakub Z., „Forum Artis Rhetoricae” 1 (7) 2006, s. 101-106; tenże „Przegląd humanistyczny”, R. LI, 2007, z. 4 (403), s. 150-153.

OBREMSKI Krzysztof, „Retoryka” w wychodku zlewni mleka, „Teksty

drugie” 2005:5, s. 213-218 [na marg.
Poetyki i Retoryki Arystotelesa]

PŁUCIENNIK Jarosław, *Czy tylko
logos? Hermeneutyczny sceptycyzm
a retoryka*, „Teksty drugie” 2005:5,
s. 130-134 [na marg. książki Michała
Rusinka *Retoryka i retoryczność*,
Kraków 2003]

Ogłoszenia/ Nuntii

1. Seminaria retoryczne w roku akademickim 2007/2008

Z przyjemnością informujemy, iż od początku roku akademickiego 2007/2008 prowadzone są na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego zajęcia z retoryki praktycznej pod ogólnym tytułem: **RETORYKA – NARZĘDZIE W EDUKACJI OBYWATELSKIEJ**. W semestrze I prowadzony jest wykład z teorii retoryki, a w semestrze II będą prowadzone trzy rodzaje ćwiczeń praktycznych: 1. **Retoryka – analiza i tworzenie tekstów**, 2. **Retoryka wypowiedzi publicznych**, 3. **Argumentacja i perswazja w ujęciu retoryki kontrastywnej**. Pełniejsze informacje na stronie WWW Instytutu Literatury Polskiej UW i Wydziału Polonistyki UW.

Zapraszamy i zachęcamy Państwa do udziału w tych zajęciach.

2. AUTORZY NUMERU

Anna Bendrat, Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin –

annabulanda@poczta.onet.pl

Helena Cichocka, Uniwersytet Warszawski, – helena.cichocka@uw.edu.pl

Leszek Drong, Uniwersytet Śląski – drong@us.edu.pl

Beata Gaj, Uniwersytet Opolski – beatagaj8@wp.pl

Bogusława Grabiec, Warszawa – sellune@interia.pl

Dorota Heck, Uniwersytet Wrocławski – dheck@wp.pl

Małgorzata Jakóbczyk, Florencja – gosia_sorriso@op.pl

Jakub Z. Lichański, Uniwersytet Warszawski – postmaster@lichanscy.atomnet.pl

Tadeusz Sierotowicz, ISSR w Bolzano oraz PAT w Krakowie – sierotowicz@rolmail.net

Elżbieta Wierzbicka, Uniwersytet Warszawski – elzbieta.wierzbicka@uw.edu.pl

Maria Załęska, Uniwersytet Warszawski – m.zaleska@uw.edu.pl

Instrukcje dla Autorów

Do publikacji w *Forum Artis Rhetoricae* przyjmowane są artykuły dotyczące retoryki – od antycznej po współczesną. Niektóre numery są tematyczne (planowane tematy podane są na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Retorycznego – www.retoryka.edu.pl). Artykuły prosimy nadsyłać na adres: postmaster@lichanscy.atomtet.pl lub m.zaleska@uw.edu.pl

Teksty (tekst główny oraz streszczenie [*summary*] wraz tytułem po angielsku) prosimy nadsyłać w formie elektronicznej (doc.). Prosimy wyjustować tekst (wyrównane marginesy), lecz go nie formatować (nie używać funkcji „nagłówek” itp.).

W górnym lewym rogu tekstu:

Imię i Nazwisko

Afiliacja do instytucji naukowej

Adres e-mail (jeśli Autor wyraża zgodę na jego opublikowanie)

Objętość tekstów – max. 20 stron (wszystkie marginesy 2,5 cm.)

Czcionka:

w tytule i w śródtytułach - Times New Roman, 12 pts., pogrubiona

w tekście głównym i w streszczeniu - Times New Roman, 12 pts,

w przypisach - Times New Roman, 10 pts.

Interlinia: w tekście - 1,5; w przypisach - pojedyncza.

Przykłady użyć językowych: numeracja ciągła

(1) *Qwer ertt*

(2) *Zsett poyuh*

Odnośniki do dzieł cytowanych w tekście:

Jak twierdzi Lausberg (2001:47), pojecie to pojawia się...

„Zuuuyt spwtrzyi poyqst” (Lausberg 2001:34-35).

Przypisy:

przypisy są zarezerwowane dla informacji rozszerzających problemy omawiane w tekście; same odnośniki do cytowanych lub przytaczanych opracowań – w podanej wyżej formie.

Bibliografia wg. formy::

Nazwisko, Imię (2005) *Tytuł książki*. Miejsce wydania, Wydawnictwo.

Nazwisko, Imię (2004) „Tytuł artykułu”. *Tytuł czasopisma*, Numer 27 (3), str. 20-43.

Nazwisko, Imię (1999) „Tytuł artykułu”. W: *Tytuł książki zbiorowej*, pod. red. Imię Nazwisko, Miejsce wydania, Wydawnictwo, str. 17-24